



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 138/2024-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Martinom Lopuchom, PhD., advokátom, Námestie slobody 7, Michalovce, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní sp. zn. K2-20C/27/2022 (pôvodne Okresného súdu Košice II sp. zn. 20C/27/2022) takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 23. februára 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Košice (ďalej aj „súd“) v konaní sp. zn. K2-20C/27/2022 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľky navrhujú prikázať súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Požadujú tiež finančné zadosťučinenie 2 000 eur pre každú zo sťažovateľiek, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľky sa žalobou doručенou súdu 26. mája 2022 domáhajú proti žalovanému (mestu Košice) určenia neexistencie zákonného vecného bremena podľa § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z. z.“) k pozemkom, ktorých sú sťažovateľky podielovými spoluvlastníčkami a ktoré sú v držbe a užívaní žalovaného.

3. Po procesných úkonoch súdu spojených so zaplatením súdneho poplatku a vyjadrením strán sporu bolo 2. novembra 2022 nariadené pojednávanie na 28. marec 2023 (ktoré bolo 13. marca 2023 odročené).

4. Súd uznesením z 24. januára 2023 návrh sťažovateľiek na prerušenie konania zamietol. Konštatoval, že sťažovateľky v žalobe okrem iného uviedli, že na to, aby súd vo veci mohol rozhodnúť, je nevyhnutné podľa § 162 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) konanie prerušiť a následne podať návrh na konanie o súlade právnych predpisov ústavnému súdu v zmysle čl. 125 ods. 1 ústavy namietaním nesúladu ustanovení § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z. z. v celom znení s čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy. Podaním z 24. novembra 2022 sťažovateľky opätovne navrhli konanie prerušiť s tým, aby konajúci súd podal požadovaný návrh na ústavný súd. Súd dospel k záveru, že nie je splnená podmienka pre podanie takéhoto návrhu. V tomto smere poukázal na rozhodnutie ústavného súdu č. k. PL. ÚS 16/2021-9 z 15. decembra 2021, ktorým návrh súdu na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy o súlade ustanovenia § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. s ústavou odmietol. Predmetný návrh súd podal v obdobnom prípade prejednávanom pod sp. zn. 20C/63/2020.

5. Následne súd uznesením z 23. marca 2023 napadnuté konanie prerušil do právoplatného skončenia konania o vyslovenie nesúladu ustanovenia § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z. z. s ústavou prebiehajúceho na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 2900/2022. V odôvodnení konštatoval, že konanie ústavného súdu o vyslovenie nesúladu ustanovenia § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z. z. s ústavou má rozhodujúci význam pre konanie a rozhodnutie súdu v spore sťažovateľiek. Preto toto konanie prerušil podľa § 164 CSP. Proti uzneseniu podal odvolanie žalovaný, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach tak, že uznesenie potvrdil.

6. Ústavný súd uznesením sp. zn. PL. ÚS 18/2023 z 13. decembra 2023, právoplatným 15. februára 2024 (konanie pôvodne vedené pod sp. zn. Rvp 2900/2022), návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy o súlade § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z. z. s ústavou a Dodatkovým protokolom k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd odmietol (uvedené je ústavnému súdu známe z jeho rozhodovacej činnosti, pozn.).

III.

Argumentácia sťažovateľiek

7. Sťažovateľky poukazujú na porušenie svojho základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov s dôrazom na účelnosť a efektivitu úkonov súdu v období od 2. novembra 2022 po súčasnosť. Predmetom konania vo veci sťažovateľiek je určenie neexistencie zákonného vecného bremena. Ide o určovaciu žalobu, že právo nie je, podľa § 137 písm. c) CSP. V obdobnej veci týkajúcej sa zákonného vecného bremena, avšak v konaní o zaplatenie peňažnej náhrady za dobu minulú (sp. zn. 20C/63/2020), tá istá konajúca sudkyňa už v roku 2021 podala návrh na ústavný súd vo veci vyslovenia nesúladu § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z. z. s čl. 20 ods. 4 ústavy. Ústavný súd v uznesení sp. zn. PL. ÚS 16/2021 z 15. decembra 2021 návrh odmietol z dôvodu, že derogačný nález vždy smeruje do budúcnosti, a keďže v žalobe bol uplatnený peňažný nárok za dobu minulú, návrh nemal súvis s prejednávanou vecou. Na odlišné typy konaní sp. zn.

20C/27/2022 (vec sťažovateľiek) a sp. zn. 20C/63/2020 bola sudkyňa upozorňovaná v podaniach sťažovateľiek z 25. augusta 2022, 24. novembra 2022, 10. februára 2023 aj 27. marca 2023. Napriek tomu súd uznesením z 24. januára 2023 návrh na prerušenie konania zamietol (tento procesný úkon bol úplne zbytočný, keďže o zamietnutí návrhu na prerušenie konania sa podľa § 162 ods. 3 CSP rozhoduje až spoločne s rozhodnutím vo veci samej) a 23. marca 2023 súd konanie prerušil do právoplatného skončenia konania sp. zn. Rvp 2900/2022 o návrhu na vyslovenie nesúlady § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z. z. s ústavou, ktorý sa pritom odvíja od konania o zaplatenie náhrady za dobu minulú, teda opäť bez zjavného súvisu s požiadavkou na účinok derogačného nálezu „*pro futuro*“ (rovnako ako PL. ÚS 16/2021 alebo PL. ÚS 7/2022). Súdu konajúcemu o žalobe sťažovateľiek muselo byť zrejmé, že návrh sp. zn. Rvp 2900/2022 bude odmietnutý, pretože riešenie právnej otázky pred ústavným súdom je vo vzťahu ku konaniu sťažovateľiek irelevantné. Procesné úkony súdu sú chaotické a nesústreďené, rozhodnutia protirečivé a arbitrárne. V konaní bol spôsobený prieťah v dĺžke 17 mesiacov.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

9. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realita by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

10. Ústavný súd konštatuje, že prvotné rozhodovanie o prerušení konania (uznesenie súdu z 24. januára 2023) iniciovali samotné sťažovateľky. Vychádzajúc z podania sťažovateľiek z 24. novembra 2023, ktoré predchádzalo zamietnutiu návrhu na prerušenie konania, je zrejmé, že sťažovateľky mali záujem, aby konajúci súd podal návrh na ústavný súd na vyslovenie nesúlady § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z. z. s ústavou a aby konanie prerušil, preto nemožno uvažovať na ich strane o pociťovaní právnej neistoty spájajúcom sa s oddiaľovaním rozhodnutia vo veci samej v dôsledku prípadného prerušenia konania. Následne, súd uznesením z 23. marca 2023 pristúpil k prerušeniu konania do právoplatného skončenia konania vedeného na ústavnom súde vo veci posudzovania súlady § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z. z. s ústavou. Proti tomuto uzneseniu o prerušení konania podal odvolanie žalovaný. Sťažovateľky odvolanie nepodali, čo nesvedčí v prospech záveru o pociťovaní ich právnej neistoty v súvislosti s prerušením konania.

11. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej prerušenie konania možno považovať za prekážku konania. Ak nedôjde k odpadnutiu prekážky prerušeného konania postupom predvídaným zákonom, nemôžu sa v prerušenom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov, a tým aj k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto nečinnosť všeobecného súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu neposudzuje ako zbytočné prieťahy v konaní (m. m. I. ÚS 65/03, I. ÚS 214/06, IV. ÚS 408/2011).

12. Berúc do úvahy okolnosti týkajúce sa otázky prerušenia konania popísané v bode 10, celkovú dĺžku konania (do podania ústavnej sťažnosti 1 rok a 9 mesiacov), predmet konania (ktorý nespadá do okruhu vecí, pri ktorých sa vyžaduje mimoriadna rýchlosť konania), ústavný súd konštatuje, že nedospel k záveru o existencii zbytočných prietahov zapríčinených súdom v napadnutom konaní, ktoré by dosahovali ústavnoprávnu intenzitu.

13. Medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľiek na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ich práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým postupom súdu nie je relevantná súvislosť, ktorá by signalizovala porušenie označených práv a možnosť vyslovenia ich porušenia po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

14. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v ústavnej sťažnosti.

15. Odmietnutie ústavnej sťažnosti nebráni sťažovateľkám obrátiť sa v budúcnosti opätovne na ústavný súd v prípade, ak súd nebude v ďalšom postupe konať bez prietahov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. marca 2024

Robert Šorl
predseda senátu